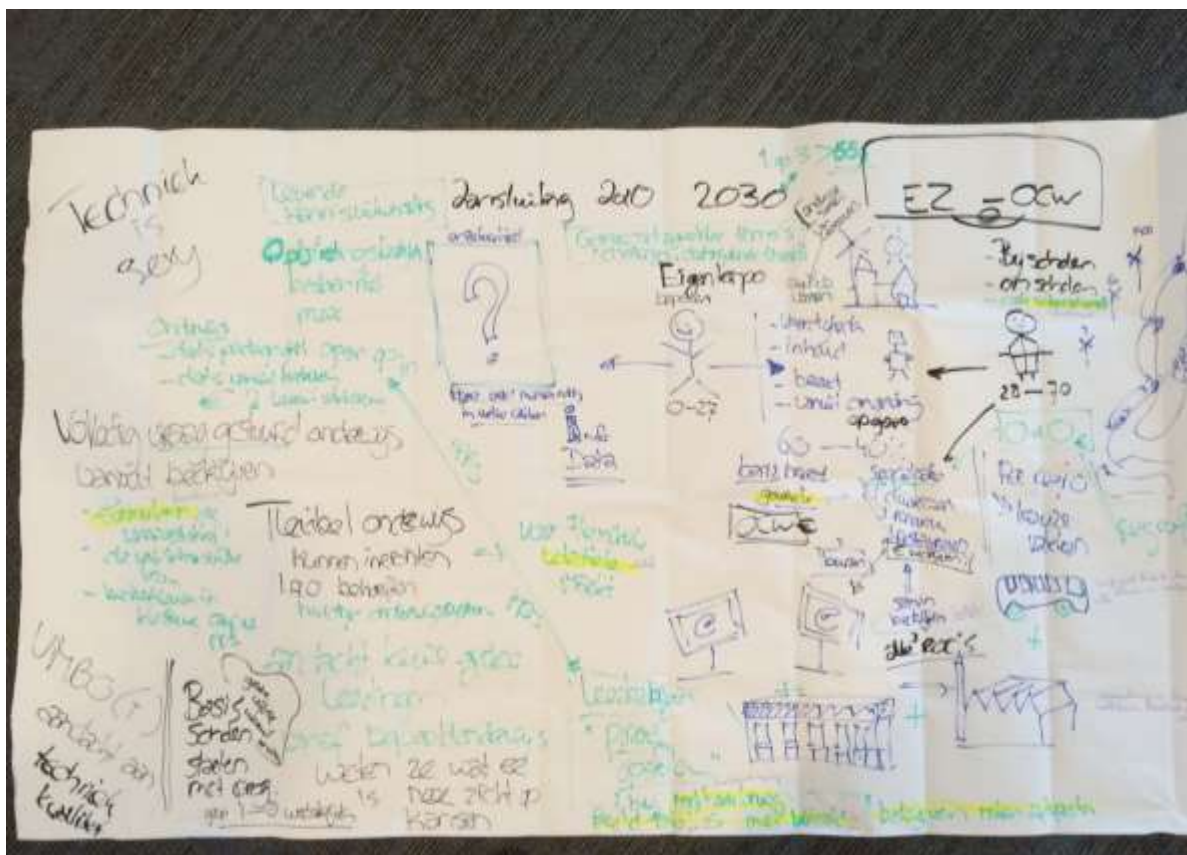

AANSLUITING ONDERWIJS – ARBEIDSMARKT: VISIE VOOR DE PROVINCIE NOORD-HOLLAND

September 2017

Woord vooraf

Voor u ligt het visiedocument 'Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt' voor de provincie Noord-Holland.

De geactualiseerde visie zoals in dit document is vastgelegd, is gebaseerd op en borduurt voort op de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt 2016-2019 van de provincie Noord-Holland, de arbeidsmarktanalyses van de TechniekRaad Noord-Holland, de Human Capital Agenda Amsterdam en de Regionale visie Noord-Holland Noord; op weg naar vernieuwing in het beroepsonderwijs.

Het document is tot stand gekomen na uitvoerige consultatie van betrokken partijen zoals onder meer (vertegenwoordigers van) Noord-Hollandse onderwijsinstellingen (po, vmbo, mbo, hbo), gemeenten en bedrijfsleven. Deze partijen hebben werkgroepen met de provincie gevormd en daarin intensief met elkaar gesproken over knelpunten en oplossingsrichtingen. Met deze nieuwe stap in de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid hebben we betrokken partijen volop gelegenheid geboden om eigen criteria, kaders of richtlijnen voor toekomstige projecten te bepalen. De visie geniet aldus draagvlak bij betrokkenen en kan door partijen gebruikt worden om eigen beleidskeuzes te onderbouwen.

Het document dient onder meer als onderlegger bij verzoeken tot cofinanciering van RIF-aanvragen door mbo-instellingen, maar kan ook dienen als kader bij eigenstandige projecten die niet via een RIF-aanvraag of niet door een mbo-instelling zijn ingediend en door de provincie NH kunnen worden gefinancierd. Ook dan functioneert dit document als (inhoudelijke) toets voor de provincie om te bepalen of het project voor (co)financiering in aanmerking kan komen. Het visiedocument geeft daarmee in feite aan wanneer de provincie bereid is tot cofinanciering. Het is het vertrekpunt voor concretisering van projecten met als doel een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, meer aanbod van technische vakmensen op de arbeidsmarkt, scholing van zittend (technisch) personeel en/of het aan het werk helpen van mensen met een bepaalde afstand tot de arbeidsmarkt.

We danken een ieder die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van dit document, met name de deelnemers aan de genoemde werkgroepen campusvorming.

[ondertekening gedeputeerde Adnan Tekin]

INHOUD

Voorwoord	2
1. Inleiding	4
2. Vraag en aanbod op de Noord-Hollandse technische arbeidsmarkt	6
3. Focus op PPS en campusvorming rond MBO techniek	10
4. Operationele doelen en uitgangspunten bij campusvorming.....	19
5. Focus op thema's	21
6. Financiële kaders	26
7. Aanvraag en beoordelingsproces voor projecten	27
8. Partijen in de visie voor Noord-Holland	28

1. Inleiding

Economie en werkgelegenheid in Noord-Holland

Het gaat goed met de economie in Noord-Holland. Volgens het CBS (persbericht 20-12-2016) is de economie van Noord-Holland, afgemeten aan het bruto binnenlands product (BBP), met 2,8% in 2015 het hardst gegroeid van alle provincies. De grootste groei deed zich voor in de regio's Alkmaar en omgeving, de agglomeratie Amsterdam en in Haarlemmermeer en omgeving, met meer dan 3%. De totale economie van Nederland groeide in 2015 met gemiddeld 2%. In februari 2017 maakte het CPB bekend dat de economische groei in 2016 heeft doorgezet en boven de 2% is uitgekomen.

Volgens het CBS bevindt 18,3% van alle banen (in loondienst) in Nederland zich in de provincie Noord-Holland. Een jaar eerder was dit bijna 18%. Er zijn in Noord-Holland 1.487.800 werkenden (2016). Dat betekent een groei van het aantal werkenden in de provincie van 2,4% ten opzichte van een jaar eerder¹. Ook in 2014 en 2015 groeide het aantal banen in Noord-Holland in vergelijking met een jaar eerder, terwijl in 2014 in alle andere provincies er per saldo banen verdwenen. Naast het aantal banen (in loondienst) groeit ook de uitzendbranche en het aantal ZZP-ers in vrijwel alle sectoren.

Arbeidsmarktbeleid en de rol van de provincie

Effectief arbeidsmarktbeleid en evenwicht tussen vraag en aanbod van voldoende en goed opgeleide werknemers, is een onmisbare voorwaarde voor een goed functionerende regionale economie. Van daaruit positioneert de provincie zich aan de vraagkant van de arbeidsmarkt. Daarvoor is naast de aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs, tevens het op peil houden van de kennis en vaardigheden van de beroepsbevolking bepalend.

Als het gaat om arbeidsmarktbeleid, is er nog teveel sprake van versnipperde aandacht en afstemming van betrokken actoren. Op verzoek van met name het bedrijfsleven en gemeentelijke overheden, heeft de provincie de rol op zich genomen om een verbindende rol te spelen in de aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs. De verbindende rol van de provincie uit zich in het aanjagen van samenwerking door procesondersteuning te bieden, aanstelling van een zogenaamde werkambassadeur en door financiële middelen ter beschikking te stellen. Zo kan worden aangestuurd op verbanden van ondernemers, onderwijs en overheden. Deze samenwerkingsverbanden werken aan tekorten in passend aanbod van personeel.

Focus op techniek en technologie in brede zin

De focus van het provinciaal arbeidsmarktbeleid wordt gelegd op techniek en technologie in brede zin. Dat betekent naast bouw-, installatie- en elektrotechniek, metaalbewerking en technologie ook de creatieve industrie, agri-tech en biotechnologie, foodindustrie, (wind)offshore en technische toepassingen in andere sectoren zoals zorg. Nauw verbonden branches zijn onder andere ICT, procestechnologie en logistiek.

¹ https://www.noord-holland.nl/Over_de_provincie/Noord_Holland_in_cijfers

De focus op techniek en technologie is gekozen omdat momenteel en in de nabije toekomst de grootste tekorten aan vakbekwaam personeel in de techniek en technologie worden verwacht. Een tweede reden voor deze keuze is dat juist door de snelle technische en technologische ontwikkelingen de toekomstige arbeidsmarkt onzeker is: oude banen verdwijnen en nieuwe banen ontstaan, terwijl deze ontwikkelingen tegelijkertijd de huidige maatschappelijke uitdagingen zoals gezondheid en zorg, duurzaamheid en innovatie, helpen aangaan. Techniek, technologie en technische innovaties worden daardoor steeds belangrijker in andere sectoren en moeten daarom in alle opleidingen, ongeacht schoolsoort en niveau, aandacht krijgen. Techniek, technologie en ICT zijn de kennisvelden waarop innovatie en doorwerking naar andere sectoren plaatsvindt. Als verschillende sectoren met elkaar samenwerken ontstaat succesvolle innovatie. Deze crossovers zien we sterk terugkomen in bijvoorbeeld de zorg, het onderwijs, de financieel/administratieve sector etc.. En innoveren is nodig om de economische concurrentiekracht van Noord-Holland op peil te houden. De provincie is partner in het landelijk Techniekpact 2016-2020 (www.techniekpact.nl/landsdelen/noordwest) en onderschrijft in haar beleid de actielijnen 'kiezen, leren, werken' in de techniek en voegt daar de lijn 'innoveren in de techniek' aan toe.

Technische arbeidsmarkt

Het aantal technische bedrijven is in Noord-Holland in 2016 volgens het CBS gestegen naar bijna 37.500. Dat is een stijging van 2,35% ten opzichte van een jaar eerder.

Echter, ondanks de algemene groei van het totaal aantal banen in Noord-Holland en het gestegen aantal technische bedrijven, neemt het aantal banen (in loondienst) in technische bedrijven al jaren af. Dit wordt onder meer veroorzaakt door het grote aantal technische ZZP-ers en de steeds groter wordende flexibele schil van (technische) uitzendkrachten. Het aantal banen in Noord-Hollandse technische bedrijven is eind 2015 ten opzichte van een jaar eerder afgenomen met 1,3% naar 136.500 banen. In Noord-Holland valt 9,4% van alle beschikbare banen in de technische sectoren. In 2014 was dat nog 10% en in 2013 ruim 12%. Daarentegen is wel het aantal technische banen in niet-technische sectoren gestegen. Eind 2016 bestaan in de provincie ca. 184.000 technische banen; ongeveer de helft in technische bedrijven en de andere helft in niet-technische bedrijven².

Een daling in het aantal technische banen (in loondienst) betekent niet automatisch dat er minder werkgelegenheid is. Het aantal ZZP-ers met technische dienstverlening en vooral ook de inhuur door bedrijven van technisch uitzendpersoneel is immers toegenomen. Het aantal uren in het technisch segment van uitzendbedrijven is in 2016 gegroeid met 3% ten opzichte van dezelfde periode in 2015³. Een jaar eerder was die groei in uren zelfs 21%. Daarnaast is in 2016 sprake van een omzetstijging in de uitzendbranche in de technische sector van 8% ten opzichte van 2015.

2. Vraag en aanbod op de Noord-Hollandse technische arbeidsmarkt

² De technische arbeidsmarkt in Noord-Holland: cijfers 2017. TechniekRaad NH, februari 2017.

³ (http://flexfigures.abu.nl/januari2017/uitzendmarkt_in_sectoren/#).

Zoals we hiervoor zagen, leidt het technisch onderwijs evenveel vakmensen op voor het technisch bedrijfsleven als voor niet-technische sectoren zoals de zorg of de overheid. En dat is hard nodig want de wervingsbehoefte aan technisch personeel door andere sectoren dan de techniek en technologie is even groot dan de wervingsbehoefte van technische bedrijven in Noord-Holland: totaal circa 7.175⁴. De totale wervingsbehoefte is daarmee eind 2016 met ca. 2,5% gestegen ten opzichte van 2015. Door de aantrekkende economie zal de wervingsbehoefte alleen maar groter worden. De TechniekRaad NH heeft berekend dat in 2015 ca. 5.200 technisch gediplomeerden (mbo en hbo) in Noord-Holland de arbeidsmarkt zijn opgaan. Daarmee kan de wervingsbehoefte (optelsom van vervangingsvraag en uitbreidingsvraag) niet worden vervuld.

Kwantitatief en kwalitatief tekort aan technische vakmensen groeit

Het geschatte tekort aan technisch personeel in Noord-Holland steeg in 2016 naar bijna 1.400 personen. De provinciale technische arbeidsmarkt (vraag en aanbod) is daarmee anno 2016 meer uit evenwicht dan in 2015 het geval was⁵. Ondanks de aantrekkende economie is het verwachte tekort aan technici voor 2017 ingeschat op 1.230 personen. Dat komt omdat er in 2016 meer gediplomeerden van technische opleidingen de arbeidsmarkt zijn opgegaan.

De ontwikkelingen in de technologie (robotica, domotica, digitalisering, etc.) hebben effect op de economie en gaan zó snel dat de eisen aan zowel zittend als nieuw personeel steeds sneller veranderen. Een Leven Lang Leren wordt dan een cruciale factor om in de regionale economie concurrerend te blijven. Het tekortcijfer geeft een waarde aan de kwantitatieve aansluiting van het onderwijs op de vraag van de arbeidsmarkt. De 'tekorten' worden door werkgevers voor een groot deel opgevuld met gediplomeerden van aanverwante opleidingen, uitzendkrachten, buitenlands personeel en ZZP-ers. Maar er zijn ook bedrijven die melden dat grote orders worden gemist omdat ze er simpelweg de mensen niet voor hebben en niet kunnen krijgen. Een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is daarom goed voor de werkgelegenheid en daarmee voor de economische ontwikkeling van de provincie.

Nog teveel werkzoekende technici in Noord-Holland

Ondanks de tekorten zijn er (in mei 2017) ruim 11.700 werkzoekende technische WW-uitkeringsgerechtigden in Noord-Holland waarvan 6.444 met een 'hard' technisch beroep, 1.568 met een ICT-beroep en 3.697 met een beroep in de transport en logistiek⁶. Er is dan ook eerder sprake van een gigantische mismatch in plaats van een werkelijk tekort. UWV zal duidelijk moeten maken waar de belangrijkste mismatches precies zitten. Post-initiële scholing en intersectorale mobiliteit worden belangrijker als we deze mensen aan werk willen helpen.

Techniek en technologie in het VMBO onder druk

⁴ Idem noot 2.

⁵ <http://www.techniekraad.nl/wp-content/uploads/2016/10/Arbeidsmarktinformatie-TechniekRaad-NH-update-september-2016-DEF.pdf>.

⁶ Basisset Regionale Arbeidsmarktinformatie UWV, mei 2017.

Het is goed nieuws dat het aantal techniekstudenten op de Noord-Hollandse ROC's in schooljaar 2016-2017 is gegroeid tot ca. 14.500 (inclusief 3.235 ICT-studenten). De vraag is echter of deze groei in de toekomst zal doorzetten, omdat de instroom vanuit het (technisch) VMBO flink zal dalen, ook vanwege demografische ontwikkelingen. Bevolkingsdaling, ontgroening en vergrijzing zien we ook in Noord-Holland, maar tegelijkertijd groeit de bevolking in en rond Amsterdam juist hard; het aantal jongeren neemt daar nog steeds toe. De regionale verschillen binnen Noord-Holland (en Nederland) worden groter. De grote aantrekkingskracht van stedelijke gebieden als Amsterdam versterkt de bevolkingsdaling elders in de provincie. Het aantal geslaagden VMBO-techniek in Noord-Holland is in 2016 nog gestegen naar 1.646, maar het aantal VMBO-leerlingen techniek in de leerjaren 3 en 4 in Noord-Holland is de laatste drie jaar gedaald naar 3.280 leerlingen in schooljaar 2016/17.

Het is belangrijk een aantrekkelijk en goed gespreid technisch VMBO in de provincie Noord-Holland te behouden. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van bedrijfsleven en onderwijs om VMBO-scholen te ondersteunen bij het toekomstgericht invullen van technisch onderwijs en/of keuzevakken, teneinde een aantrekkelijke technische VMBO-infrastructuur te kunnen blijven garanderen. Daarbij hoort ook techniek en technologie op de mavo/vmbo-TL, bij voorkeur structureel opgenomen in het curriculum. Hoewel er projecten lopen, is op een aantal mavo-/vmbo-TL-scholen techniek echter (nog) geen vast onderdeel van het lesprogramma. Een van die lopende projecten is de Technologieroute waarin leerlingen van de theoretische leerweg van het vmbo diepgaand kennis maken met de wereld van techniek en technologie. Doel hiervan is dat leerlingen de keuze voor een loopbaan in de techniek en technologie bewuster maken en dat de instroom in technische opleidingen stijgt.

Overschotten en tekorten in het MBO

Een doelmatig aanbod van MBO opleidingen is een eerste vereiste voor een goede aansluiting van onderwijs op de (regionale) arbeidsmarkt. De Noord-Hollandse ROC's leveren voor een belangrijk deel technische studenten af waaraan de arbeidsmarkt grote behoefte heeft. Maar tekorten op de arbeidsmarkt betekenen -net als overschotten- dat de (macro-)doelmatigheid van de betreffende opleiding niet optimaal is. De arbeidsmarkt heeft echter een grillig karakter, waarbij tekorten in het ene jaar het jaar daarna kunnen veranderen in overschotten en vice versa. Daarom zal genuanceerd moeten worden omgegaan met de discussie rondom 'overschot' opleidingen. Tegelijk met het in stand houden van een goede spreiding in de opleidingsinfrastructuur kunnen ROC's wel proberen jongeren voor zogenaamde tekortrichtingen te interesseren, bijvoorbeeld door 'state of the art' praktijkfaciliteiten en contextrijke leeromgevingen te creëren.

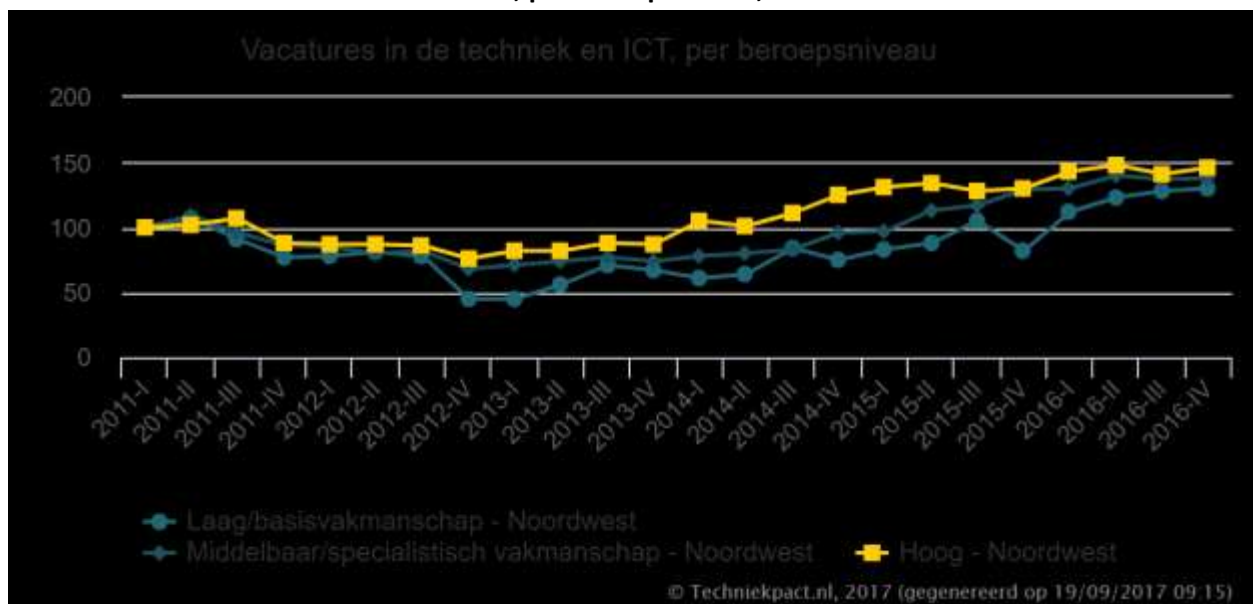
De TechniekRaad NH heeft laten zien dat bepaalde technische opleidingen waaraan grote behoefte is op de Noord-Hollandse arbeidsmarkt, door geen enkele ROC in Noord-Holland worden aangeboden. Zo zijn er in alle regio's van Noord-Holland grote tekorten aan onder meer betonreparateurs, allround dakdekkers bitumen en kunststof, monteurs steigerbouw, mechanisch operators, monteurs koude- en klimaatsystemen, allround pijpenbewerkers en (allround) betontimmermensen, terwijl deze opleidingen door geen enkele ROC in Noord-Holland worden aangeboden. Dit is vanuit de doelmatigheidsgedachte een onwenselijke situatie omdat een optimale spreiding van het opleidingsaanbod bijdraagt aan het terugdringen van

tekorten op de arbeidsmarkt. Een regionaal dekkende MBO-campusinfrastructuur rondom techniek en technologie kan deze 'witte vlekken' in sommige gevallen opvullen omdat een opleiding met een beperkt aantal leerlingen beter exploitabel kan worden gemaakt. Hierin kunnen bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en overheden constructief met elkaar samenwerken om een optimale spreiding van het technisch opleidingsaanbod te bereiken, daarbij inspeland op specifieke regionale bedrijvigheid.

Groeiende vraag naar HBO-technici

In landsdeel Noordwest is het aantal vacatures in de techniek en technologie in het laatste kwartaal van 2016 met meer dan 25% toegenomen ten opzichte van het laatste kwartaal 2015⁷. Vooral op het lager beroepsniveau was de stijging met bijna 60% fors. Ten opzichte van het aantal vacatures in het eerste kwartaal van 2013 gaat het voor het lagere beroepsniveau zelfs om een stijging van bijna 200%. Binnen de ICT-sector is de stijging van het aantal vacatures beperkt tot 7,5%, waarbij de grootste stijging met 9% voor de rekening kwam van het middelbaar beroepsniveau. Volgens de auteurs van de Techniekpactmonitor is het niet goed te zeggen dat deze beperkte groei duidt op verzadiging, het kan er namelijk ook op duiden dat werkgevers hun vacatures niet meer openbaar maken omdat ze op die manier toch geen geschikte mensen kunnen vinden.

Grafiek 1. Vacatures in de techniek en ICT, per beroepsniveau, Landsdeel noordwest*

*De grafiek geeft de geïndexeerde cijfers weer, waarbij Q1 van 2011 = 100

De signalen vanuit het bedrijfsleven zijn dat de vraag naar technici op alle niveaus alleen maar toeneemt, maar dat de tekorten aan HBO-technici in Noord Holland het meest nijpend zijn. Op dit moment bestaan de grootste tekorten aan HBO-gediplomeerden in de werktuigbouwkunde en chemie & chemische technologie.

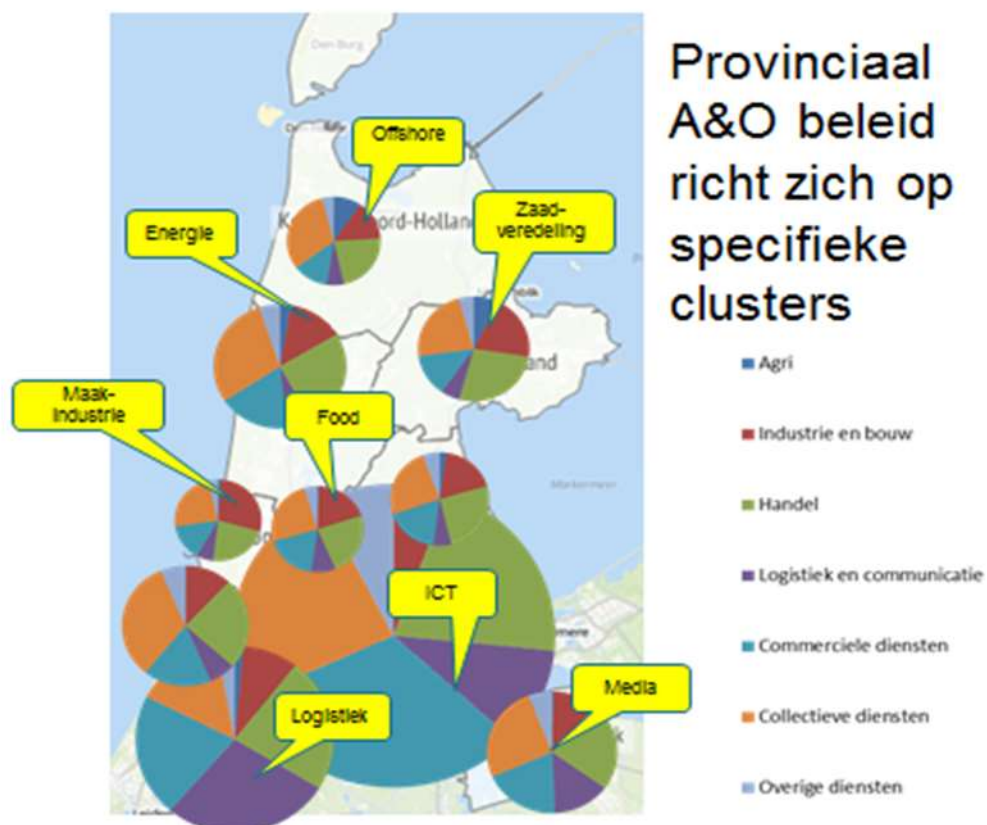
⁷ <https://www.techniekpactmonitor.nl/arbeidsmarkt>

Dat naast MBO-vacatures ook HBO-vacatures in de techniek en technologie snel kunnen worden vervuld is van grote betekenis voor het innovatief karakter van het Noord-Hollandse technologisch bedrijfsleven. Onder meer doorlopende leerlijnen, niet alleen van VMBO naar MBO maar ook van AVO of MBO naar HBO zijn daarbij cruciaal. Meer samenwerking tussen bedrijfsleven, middelbaar en hoger onderwijs is daarbij sterk gewenst, niet alleen om de aansluiting van arbeidsmarkt en onderwijs te verbeteren; ook om de noodzakelijke kennisinfrastructuur voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven te bevorderen. Behalve samenwerking in de ontwikkeling van aanbod (doorlopende leerlijnen), kan bij samenwerking ook worden gedacht aan de beschikbaarheid van opleidingsvoorzieningen zoals gemeenschappelijke werkplaatsen of fieldlabs e.d., netwerkvorming, voorlichting en kennisuitwisseling.

Regiospecifieke clusters, netwerkvorming en bovenregionale verbinding

Uitgangspunt is dat netwerkvorming wordt bevorderd: duurzame samenwerking en inhoudelijke onderlinge aanvulling aansluitend op regiospecifieke kenmerken, onder andere in projecten, onderwijs- en kennisuitwisseling, is een vereiste.

Zo tekent zich per regio (Corop-gebied) een dominante of sterk groeiende sector af. Zie de figuur met daarin per regio de samenstelling (en massa) van de bedrijvigheid in (grove) sectoren (bron: LISA, 2016).

- In de regio Groot-Amsterdam zijn alle sectoren voor de Noord-Hollandse economie van belang omdat de massa van de bedrijvigheid daar het grootst is. Toch springt dienstverlening en

daarbinnen ICT-diensten er uit, naast de sterke aanwezigheid van een Creatieve Industrie. De sector Hospitality werkt met nieuwe technieken om het serviceniveau van onze (toeristische) economie hoog te houden en is daarmee interessant voor een steeds meer technologisch gedreven economie.

- De kop van Noord-Holland is groot en kansrijk met Offshore-Mariene gerelateerde bedrijvigheid.
- West – Friesland kenmerkt zich door Agritechnologie en Zaadveredeling.
- In Noord-Kennemerland (Alkmaar e.o.) zien we de sector (duurzame) energie en duurzame bouw sterk vertegenwoordigd.
- De Zaanstreek onderscheidt zich door Food en Procestechnologie.
- IJmond is te definiëren als centrum van de Maakindustrie, maintenance en engineering.
- Haarlemmermeer kent veel mobiliteit en logistieke bedrijvigheid.
- Gooi en Vechtstreek kent de grootste concentratie Mediatechnologie gebonden bedrijven.

De regio-specifieke eigenheid van de bedrijvigheid in relatie tot de aanwezige arbeidsmarkt vormen het uitgangspunt voor de specialisatie en focus van de samenwerking van ondernemers, onderwijs en overheden. Dat wil echter niet zeggen dat de onderwijsinstelling geen andere technische opleidingen dan de specialisatie kunnen verzorgen en aanbieden. Zowel voor de bouw als voor installatietechniek geldt dat er maar beperkt sprake is van concentratie van deze bedrijvigheid in een bepaalde regio. De aanwezige opleidingsbedrijven van deze branches laten ook die spreiding over de provincie zien. Toch tekenen zich inmiddels ook beperkte regio-specialisaties af, al dan niet ingegeven door het aanwezige HBO en MBO. Campusvorming Duurzame Bouw lijkt te gaan ontstaan rond Heerhugowaard - Alkmaar en Campussen Bouw en Afbouw en Installatietechniek in Amsterdam.

3. PPS en campusvorming rond techniek met focus op MBO

Het provinciaal arbeidsmarktbeleid zet (onder meer) in op een provinciaal dekkende mbo-techniekcampusstructuur, onder andere met een slimme inzet van het landelijk RIF-MBO. Bij een campus wordt vaak gedacht in fysieke termen. In Noord-Holland wordt de term ook gehanteerd in relatie tot virtuele samenwerkingsverbanden rond MBO-instellingen. De werkdefinitie voor een MBO-campus is afgeleid uit de eerdere provinciale regeling en luidt als volgt:

Campus of campusvorming: het tot stand brengen van een onderwijsproject door een samenwerkingsverband van onderwijsinstellingen en bedrijven in Noord-Holland, met als doel om gezamenlijk onderwijs aan te bieden in aansluiting op de actuele behoeften van het bedrijfsleven.

Via PPS-constructies (publiek-private samenwerking) werken bedrijven, onderwijsinstellingen en bij voorkeur ook overheden met elkaar samen. Binnen deze samenwerking worden activiteiten ontwikkeld waardoor het beroepsonderwijs zowel kwalitatief als kwantitatief adequaat op de regionale arbeidsmarktbehoefte kan antwoorden door de activiteiten in te richten aan de hand van de vier landelijke lijnen van het Techniepact: kiezen, leren, werken en innoveren. De samenwerking zorgt er tevens voor dat de inhoud van het onderwijs flexibeler wordt, zodat snel op veranderingen

op de huidige arbeidsmarkt kan worden ingespeeld. Een dergelijke samenwerking kan ook een rol spelen bij het vergroten van de duurzame inzetbaarheid van technici en het versnellen van de overgang van werk naar werk. Daarnaast kan een campus een rol spelen bij scholing en werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Centraal staat steeds dat richting de vraag van de arbeidsmarkt wordt opgeleid, om- of bijgeschoold. Samenvattend richt de samenwerking tussen of binnen de campussen zich op één of meer van de volgende strategische beleidsdoelen:

- Snellere en betere aansluiting van het onderwijsaanbod op de arbeidsmarktbehoefte;
- Vergroten duurzame inzetbaarheid werkende technici;
- Versnellen van de overgang van werk naar werk;
- Bevorderen van de inclusieve arbeidsmarkt.

De uitdaging is om nauwverwante initiatieven te verbinden met de Triple Helix waaronder de campussen (te denken valt aan Jinc, Infrabindt, MIG).

Ook in het Boardprogramma Human Capital 2014 – 2020 “Werk maken van Talent” (november 2014) worden programmalijnen gepresenteerd die zijn gericht op nieuwe PPS-constructies als middel om een betere kwalitatieve en kwantitatieve aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te bereiken (programmalijn 1)⁸. Daarbij moeten we werken naar een doelmatige opleidingsinfrastructuur dat adequaat aansluit op de regionaal-economische structuur (programmalijn 6).

De kaart op de volgende pagina geeft aan welke techniekcampussen/PPS-constructies reeds bestaan of in ontwikkeling zijn. Deze constructies worden vervolgens kort toegelicht.

Daarnaast bestaan de technische opleidingsbedrijven in de bouw, installatietechniek, metaal, infra en afbouw. Deze organisaties hebben reeds een werkbare structuur maar zijn geen triple helix verbanden. De overheid en het onderwijs hebben geen bestuurlijke rol in de organisatie. Het zijn samenwerkingsverbanden van bedrijven die in nauwe samenwerking met ROC's en het VMBO proberen om – reagerend op bewegingen op de arbeidsmarkt - zoveel mogelijk technisch VMBO-schoolverlaters een passende opleiding en werk te bezorgen. ROC's kunnen daarentegen beter anticyclisch opleiden. De opleidingsbedrijven verzorgen ook scholing van zittend personeel, veelal in navolging van de betreffende cao's en in samenwerking met ROC's en landelijke opleidingsinstituten. Daarbij is de vraag van het bedrijfsleven leidend en niet het cursusaanbod. Tenslotte bieden de opleidingsbedrijven BBL-opleidingen en werkervaring aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waaronder bijvoorbeeld statushouders of jongeren met een autistische beperking.

De kaart geeft ook aan waar samenwerking nog ontbreekt of beperkt is en op inhoud nog 'witte vlekken' bestaan, zoals bijvoorbeeld:

⁸ <https://www.amsterdameconomicboard.com/app/uploads/2016/02/Regioplan-MRA-werk-maken-van-talent-Masterplan.pdf>

- PPS duurzaam bouwen;
- Samenwerking offshore in Kop van Noord-Holland;
- HBO-campusvorming NHN (duurzame energie);
- Samenwerking AgriTech en wetenschappelijk onderwijs;
- PPS bouw en afbouw;
- Vakschool Installatietechniek;
- Informatie technologie (IT);
- Crossovers.

De dit jaar (2017) gehonoreerde RIF-aanvragen 'Smart Makers Education' (Nova College), 'Campus Technische Installaties', 'Take 5' en 'House of Hospitality' (ROC van Amsterdam) van januari 2017 gaan reeds in op de thema's 'crossovers' en 'Vakschool Installatietechniek'. Daarnaast zijn plannen in voorbereiding voor samenwerking op het gebied van onder meer IT en is de aftrap gegeven voor Tech@Connect in de Kop van Noord-Holland dat ervoor gaat zorgen dat vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd worden en dat de samenwerking op het gebied van onderwijs, opleidingen, stages, werkervaring en baankansen beter wordt. De Kop van Noord-Holland kent immers een krachtig en sterk ontwikkelend maritiem en technisch georiënteerd bedrijfsleven waardoor er veel behoefte is aan goed opgeleid technisch personeel. In Noord-Holland Noord geldt bovendien de situatie dat er slechts één HBO-instelling bestaat voor een relatief groot gebied. Het bedrijfsleven daar geeft aan dat er grote tekorten bestaan aan HBO-technici waardoor samenwerking met het HBO nog dringender wordt. Er gaat ook structureel aandacht besteed worden aan 'een leven lang leren', om- en bijscholing van 'werk naar werk' en betere kansen voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt 2016-2019

1. Centrum voor Innovatief Vakmanschap Creatieve Industrie 2.0: ROC van Amsterdam

Het Centrum voor Creatieve Industrie in Amsterdam richt zich op drie onderdelen, namelijk een state-of-the art opleidingsfaciliteit (Blue Talent Lab) opgezet in het Denim City Headquarters in de Hallen in Amsterdam West, een opleidingsfaciliteit (Dance, Events & Music Talent Lab) gericht op Dance & Music rond ID&T en Tolhuistuin in Amsterdam-Noord en tot slot wil men een opleidingsfaciliteit (Sports & media Talent Lab) ten behoeve van (Sport)media in Amsterdam-Zuid opzetten⁹. Het CIVCI is aanjager in talentontwikkeling en vakmanschap en maakt creatief en innovatief mbo zichtbaar. Doel van het centrum is meer jonge goed opgeleide vakmensen die ideeën om kunnen zetten in producten en diensten.

2. GreenTech-PPS: Clusius College (Tuinbouw & Uitgangsmaterialen + Agri)

In de AgriTech Campus wordt de relatie tussen het bedrijfsleven en het onderwijs versterkt om uiteindelijk één van de meest aantrekkelijke regio's van Nederland te worden¹⁰. De aanpak moet er toe leiden dat er voldoende innovatieve ondernemers en werknemers voor de bedrijven zijn en blijven. De campus geeft richting aan alle activiteiten die nodig zijn voor een structurele samenwerking tussen de agribusiness, het onderwijs en de overheden. Zo maken studenten gericht kennis met verschillende praktijksituaties bij bedrijven en wordt er gewerkt aan kennisdeling in de vorm van docentenstages, gastdocenten, masterclasses en floormeetings. De AgriTech Campus kent drie kerntaken:

- Het koppelen van de vraag naar opleidingen aan het onderwijsaanbod.
- Imagoverbetering van de sector.
- De innovatietoonbank, waar themaverkenningen en innovatieprojecten ontstaan tussen ondernemers en studenten.

Onderdeel van GreenTech is GreenLab NHN. Op de groene arbeidsmarkt in de regio Alkmaar wordt door deze PPS de mismatch tussen vraag en aanbod opgepakt. Het project richt zich op de brede onderkant van de groene arbeidsmarkt en er wordt ook ingezet op een crossover tussen zorg en groen voor mbo niveau 3 en 4, gericht op zorgboerderijen.

3. Groen Onderwijs Centrum Aalsmeer

Het Groene Onderwijscentrum verbindt beroepsopleidingen van de groene MBO- en HBO scholen en bedrijven met elkaar. Doel is de groei van het aantal jonge mensen dat kiest voor een carrière in de groene sector te versterken, en een betere aansluiting tussen onderwijs en praktijk te realiseren. Het Wellantcollege is initiatiefnemer en werkt samen met een groot aantal partners. Groen onderwijscentrum ontwikkelt daarnaast imago verbeterende initiatieven en activiteiten vanuit verschillende organisaties, waarbij krachtenbundeling uitgangspunt is. De onderwijslocaties van InHolland en Wellantcollege, van VMBO tot en met HBO, over de regio van Amsterdam tot Delft zijn hiermee verbonden. Groen onderwijscentrum biedt tevens activiteiten en programma's in het kader van Loopbaanoriëntatie en – begeleiding (LOB) in het voortgezet onderwijs, doorlopende leerlijnen. Groen onderwijscentrum realiseert tenslotte de activiteiten van het Centrum voor Innovatief Vakmanschap voor mbo en het Centre of Expertise voor hbo.

⁹ <http://co-amsterdam.com/>

¹⁰ <http://www.greenportnhn.nl/projecten/agritech-campus>

4. Amsterdam Green Campus

AGC is mede het initiatief van twee groene middelbare beroepsopleidingen, Wellantcollege en Clusius College. De andere partijen zijn HBO- en WO-instellingen Inholland en Aeres-Almere en Universiteit van Amsterdam. Doel van de samenwerking is het versneld valoriseren van kennis zowel binnen de onderwijskolom (WO <=> HBO <=> MBO) als naar het bedrijfsleven. Het samenwerkingsverband is met steun van overheden en bedrijfsleven tot stand gekomen. Green wordt breed geïnterpreteerd: land- en tuinbouw, duurzame chemie, biobased economy, circulaire economy, bodem en water. Mede op basis van de vraag uit het bedrijfsleven is de focus afgelopen twee jaar gericht geweest op drie thema's: duurzame chemie, groene genetica (plantenveredeling) en green environment (milieu, vergroenen van stad en regio). Op dit moment wordt een vierde thema opgepakt: green food (voedselproductie en voedselverwerking).

Amsterdam Green Campus is nauw verbonden met Agri Tech Campus in Hoorn en Groen Onderwijscentrum in Aalsmeer. Ook wordt intensief samengewerkt met de achterliggende PPS-organisaties respectievelijk Greenport Noord-Holland Noord en Greenport Aalsmeer. Met de Greenports worden kennisintensieve vragen van ondernemers in Europese innovatieprogramma's beantwoord. De ambitie is om de opgedane kennis te vertalen naar zowel het HBO- als MBO-onderwijs.

5. House of Logistics: ROC van Amsterdam

House of Logistics heeft als doel het ontwikkelen van het profiel van de vakman van de toekomst, deze te werven en op te leiden voor de bedrijven in de supply chain in de metropoolregio Amsterdam¹¹. De kwalitatieve en kwantitatieve vraag van het bedrijfsleven is daarbij leidend. House of Logistics is een virtuele leerwerk omgeving voor leerlingen, docenten en experts uit het bedrijfsleven waar gewerkt wordt aan onder meer:

- netwerkvorming scholen en bedrijven
- ontwikkeling toekomstige beroepsprofielen
- werving van studenten
- vernieuwing van het onderwijs
- professionalisering van docenten
- leven lang leren in de logistiek

6. Food & Proces Tech Campus Food/Chemie: Regio College Zaandam

Deze campus in Zaandam biedt een opleidingsvoorziening tot proces operator food voor alle mbo-niveaus¹². Jongeren van 16 tot en met 18 jaar krijgen de mogelijkheid tot het volgen van een vraaggerichte opleiding wat hen een goede voorbereiding geeft op een baan in de regionale proces- en voedingsmiddelenindustrie. FPTC speelt hiermee in op de grote toekomstige behoefte aan (food)procesoperators. Er wordt geïnvesteerd in apparatuur voor de praktijkvoorziening zoals vul- en verpakkingsmachines, laboratoriumfaciliteiten, simulatieprogramma's en aandacht besteed aan training van docenten en praktijkbegeleiders. Ook wil de stichting het imago van de food- en

¹¹ <http://www.house-of-logistics.nl/>

¹² <https://www.amsterdameconomicboard.com/nieuws/food-proces-tech-campus-zaandam-geopend>

procesindustrie verbeteren en laten zien dat de sector een aantrekkelijke werkgever is voor jongeren onder de 18 jaar op de arbeidsmarkt. Daartoe is een imagocampagne van de foodsector gericht op jongeren uitgevoerd.

7. Techport MBO High Tech Systems & Materials: Nova College

De doelstelling van dit samenwerkingsverband is een toekomstbestendige opleidings- en trainingsinfrastructuur voor mbo techniek¹³. Onder de werktitel Techport MBO gaat het Centrum voor Innovatief Vakmanschap IJmond zorgdragen voor voldoende technisch personeel op mbo niveau 3, 4 en +niveau. Jongeren worden geënthousiasmeerd om te kiezen voor een loopbaan in de (maak)industrie en ketenpartners, er komen meer arbeidsmarktrelevante opleidingen en technische opleidingen sluiten beter aan bij nieuwe technologische ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld sensing en big data.

8. PPS Cybersecurity MRA: ROC van Amsterdam

Binnen de PPS Cybersecurity MRA (Hilversum) wordt gewerkt aan de ontwikkeling, validering en borging van instrumenten en onderwijsconcepten die er uiteindelijk toe moeten leiden dat de ICT-opleidingen naadloos aansluiten op de ICT-praktijk¹⁴. Dit doet men door theoretische kennis te koppelen aan actuele vraagstukken rond digitale veiligheid en de bestrijding van criminaliteit. Daardoor worden stages inhoudelijk verbreed met alle aspecten van Cybersecurity en wordt het ICT-aanbod aangesloten op de vraag naar ICT-medewerkers. Actieve kennisdeling en samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijsinstellingen wordt versterkt en geborgd.

9. NextTechnician Mobiliteitstechniek: ROC van Amsterdam

In dit Opleidingscentrum werken scholen, bedrijfsleven en gemeente, ondersteund door brancheorganisaties in de mobiliteitssector, aan een blijvend betere aansluiting tussen de opleidingen en de arbeidsmarkt in deze sector. Leerlingen en medewerkers van mobiliteitsbedrijven kunnen daarbij rekenen op state-of-the-art faciliteiten en maken kennis met de laatste technische ontwikkelingen¹⁵. Dit doen zij onder andere door verrijkte en verdiepte stages onder begeleiding van Leermasters en er worden om- en bijscholingstrainingen aangeboden. In 2016 is een centrale opleidingslocatie in Amsterdam West in gebruik genomen om samenwerking duurzaam te versterken en te borgen.

10. Hilversum Media Technologie Campus: ROC van Amsterdam

Hilversum Media Campus is een netwerk van partijen in de media-industrie. HMC verbindt mensen, organisaties en opleidingsaanbieders en is een platform voor een leven lang leren in de mediawereld¹⁶. Doel is om het opleidingsaanbod – gezien de digitalisering en de opkomst van nieuwe technologieën - passend en actueel te houden en een springplank te bieden voor studenten en professionals om “weer een stap verder te komen”. Voor studenten wordt een kijkje achter de schermen van de mediawereld geboden door rondleidingen en challenges te organiseren. Docenten en professionals worden onderling en met elkaar in contact gebracht. HMC houdt de

¹³ <http://www.techport.nl/>

¹⁴ <https://cscmra.nl/>

¹⁵ <http://www.nexttechnician.nl/>

¹⁶ <https://hilversummediacampus.nl/>

docent up to date wat betreft marktontwikkelingen; kennis wordt gedeeld en nieuwe skills getraind.

11. Science Park

Amsterdam Science Park is een gebied van 70 hectare met als belangrijkste functie het huisvesten van voorzieningen voor natuurwetenschappelijk onderzoek, exacte wetenschap, ICT en biologie. Het gebied is ontwikkeld tot internationaal kenniscomplex, waar samenwerking tussen wetenschappelijk onderwijs, onderzoek en kennisintensieve bedrijvigheid gestimuleerd wordt¹⁷. Op Amsterdam Science Park bevinden zich woningen, ruim 90 bedrijven gespecialiseerd in ICT en biologie, de bètafaculteit van de Universiteit van Amsterdam, wetenschappelijke instituten en de Amsterdam University College. In het gebied zijn ook verschillende onderzoeksinstituten gevestigd.

12. Amsterdam Creative Industries Network

Amsterdam Creative Industries Network (ACIN) is het landelijke talent-, kennis- en businessnetwerk voor de creatieve industrie en ICT-sector¹⁸. Het netwerk is een Centre of Expertise en opgericht door de Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool InHolland en de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Bedrijven, onderzoekers en talenten op het kruispunt van creatieve industrie en digitale technologie worden met elkaar verbonden door zogenaamde labs. Dit zijn de kruispunten waar partijen met elkaar samenwerken aan gebruikersgerichte toepassingen en diensten voor de digitale samenleving. De kennis die labs opdoen in dit proces delen zij onder andere via toolkits. Deze hulpmiddelen en methodieken helpen professionals bij het ontwikkelen of inzetten van digitale technologie. Daarnaast behandelt elk lab een eigen onderwerp: data, creatieve industrie, zorg, mode, erfgoed, games, ontwerp en publiceren. Lectoren en onderzoekers van de drie hogescholen zijn nauw betrokken bij de labs.

13. KennisDC Logistiek

Het doel van het KennisDC Logistiek is een betere en intensievere interactie te realiseren binnen het werkveld, maar ook tussen de logistieke HBO kennisinstellingen onderling én het samenhangende speelveld van kennis en innovatie. Via dit netwerk komt kennis slimmer beschikbaar voor het werkveld (MKB), de kennisinstellingen en kan talent verder ontwikkeld worden en behouden blijven voor de branche¹⁹. Ook wordt inzichtelijk gemaakt wat de nieuwste ontwikkelingen op logistiek gebied vandaag de dag zijn en welke trainingen, deskundig advies en onderzoek beschikbaar zijn. De logistieke sector, met name het MKB, is gebaat bij praktisch toepasbare kennis. Bedrijven krijgen met deze portal toegang tot kennis en instrumenten. De toegankelijkheid van deze kennis en instrumenten helpt bedrijven om op diverse terreinen bij de bedrijfsvoering sterker te staan en te kunnen innoveren, bijvoorbeeld bij hun logistieke planning en het ondersteunend ICT- en HRM-beleid.

Naast zes HBO-instellingen (Fontys, HvA, HRO, NHTV, HAN, Windesheim) nemen tevens deel aan dit initiatief: TLN, EVO, VLM, JLN, KvK, Provincies, regionale brancheorganisaties, regionale ontwikkelingsmaatschappijen en economische samenwerkings- en stimuleringsverbanden.

¹⁷ <http://www.amsterdamsciencepark.nl/>

¹⁸ <http://www.amsterdamcreativeindustries.com/>

¹⁹ <http://www.kennisdclogistiek.nl/>

14. Field Labs 3D Makers Zone

Fieldlabs zijn praktijkomgevingen waarin bedrijven en kennisinstellingen doelgericht Smart Industry oplossingen ontwikkelen, testen en implementeren alsmede een omgeving waarin mensen deze oplossingen leren toe te passen. Ook versterken ze verbindingen met onderzoek, onderwijs en beleid op een specifiek Smart Industry thema. Field Labs 3D Makers Zone in Haarlem/Amsterdam biedt infrastructuur, kennis, ervaring, netwerken, lopende projecten en kennis over toepassing in productieprocessen van Internet of Things, 3D-printing, robotisering, wearables en Big Data. Partners zijn PWN, KLM, InHolland, Nova College, HvA, Akzo Nobel, Deloitte, Rabobank, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Berenschot en de Provincie Noord-Holland.

15. Field Lab Just in Time Maintenance

Het doel van dit Field Lab is het opzetten van een regionaal ecosysteem (Field Lab) van bedrijven en kennisinstellingen op het gebied van slim onderhoud (sensortechnologie, big data) door een collectief innovatieproject op te zetten vanuit regionale bedrijven en kennisinstellingen. Het Lab wordt gericht op 'slim onderhoud' op basis van een user case, de opgedane kennis te implementeren in een proeffabriek en een valorisatietraject op te zetten. TechPort is penvoerder.

16. Tech@Connect: Maritiem, Marien, Offshore en Duurzame energie (op/uit water)

Tech@Connect is een netwerkorganisatie voor de sector Maritiem, Marien, Offshore en duurzame energie in Noord-Holland Noord. Hierin zitten bedrijven als o.a. de NAM, Peterson, de Marine, het Marinebedrijf en Port of Den Helder, het onderwijs bij monde van het ROC de Kop van Noord-Holland, Scholen aan Zee, Inholland Alkmaar, Tetrax, Installatiewerk en Espeq. Maar ook een organisatie als Maritime Campus Netherlands kan activiteiten vanuit Tech@Connect uitvoeren. Daarnaast zijn onderzoeksinstituten als ECN, NIOZ en Imaris en de overheden uit het programma De Kop Werkt deelnemende partijen. Doel is het kiezen, leren, werken en innoveren in deze (technische) sector te bevorderen en daarvoor samen voldoende en de juiste vakmensen weten te realiseren.

17. Terra Technica

Centraal thema van Terra Technica is het verbinden van onderzoek, onderwijs en het praktijkveld voor innovatieve toepassingen in duurzame energie. Met een betere aansluiting van InHolland op de (regionale) arbeidsmarkt en daarmee een versterking van de regio en de positie van de Hogeschool. Het doel is het (hoger) onderwijs en de arbeidsmarkt beter op elkaar te laten aansluiten en daarbij de sterke punten en ontwikkelingen in de regio te benutten. In Terra Technica wordt met de focus op duurzame energie technologie, gebouwd aan een unieke samenwerking tussen het onderwijs, kennisinstellingen, ondernemers en overheid. InHolland krijgt een Centre of Expertise voor 'applied renewable energy technology' en bedrijven krijgen door de intensieve samenwerking toegang tot toegepast onderzoek. Hiermee wordt de regionale innovatiekracht versterkt, impuls gegeven aan de (hoogwaardige) werkgelegenheid en kunnen nieuwe business modellen worden ontwikkeld voor de aanpak van de Global Challenges.

4. Operationele doelen en uitgangspunten bij campusvorming

In de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt 2016-2019 van de provincie Noord-Holland worden – zoals gezegd - onder meer accenten gelegd op een mbo-campusstructuur rond techniek en technologie²⁰. Via verbinding van onderwijs, bedrijfsleven en overheden kan het onderwijs beter en sneller worden afgestemd op de actuele bedrijfsbehoefte. De regionale partijen worden in de ontwikkeling van die campusvorming financieel en procesmatig door de provincie NH gefaciliteerd. Daarbij worden bovengenoemde strategische beleidsdoelen uitgewerkt in de volgende (operationele) doelen en uitgangspunten:

Snellere en betere aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt

- Aansluiting van zoveel mogelijk regionale bedrijven op de campus.
- Samenwerking in de campus met de betreffende lokale overheden is een vereiste.
- Samenwerking bedrijfsopleidingen met mbo-onderwijsinstellingen is een vereiste (het streven is dat de campus samenwerkt met minimaal één bedrijfsopleiding en minimaal twee mbo-instellingen).
- Er wordt meer rendement gehaald uit talent door in de campus excellentie te ondersteunen en kansen te benutten die de keuzedelen in het mbo bieden (Boardprogramma Human Capital 2014 – 2020 “Werk maken van Talent”, programmaliijn 3).
- Samenwerking (netwerkverbindingen/lectoraat) vanuit de campus met het hoger (beroeps)onderwijs is gericht op doorlopende leerlijnen, in- en doorstroom, netwerkvorming, kennis- en docentenuitwisseling. Het voortdurend actueel houden van opleidingen is voor de ROC's telkens weer een uitdaging. Voortdurend innoveren is daarbij noodzakelijk. Practoraten kunnen daarbij helpen.
- Het vmbo is op de campus aangesloten ten behoeve van meer mbo-instroom enerzijds, anderzijds gericht op doorlopende leerlijnen (er zijn afspraken gemaakt met minimaal één vmbo-instelling).
- Aansluiting op en inbedding van de Kenniswerkplaats-NHN in het campusinitiatief is een pré in Noord-Holland Noord. Hiermee worden projecten met hbo/wo georganiseerd. De Kenniswerkplaats is de verbinder tussen regionale opdrachten uit het bedrijfsleven richting hoger onderwijs en de aanwezige mbo-campussen in de regio.
- In de campusontwikkeling wordt samenwerking met het basis- en voortgezet onderwijs gewenst maar is geen focus in het provinciaal beleid. Ondersteuning en professionalisering van leerkrachten, bedrijfsbezoeken en gastlessen van bedrijven, promotie-/imagoactiviteiten, gezamenlijke studie- en beroeporiëntatie, enz., zijn enkele mogelijkheden.
- Er worden door de campus geen initiatieven gestart die in de regio al bestaan. Voortzetting, verbreding, aansluiting en inbedding van bestaande activiteiten en dergelijke is een vereiste.

²⁰ https://bestanden.noord-holland.nl/internet/financien/begroting_2017/5_2_1_UitvoeringsAgenda_Arbeidsmarkt_707499_777831_versie_09032016.pdf

Vergroten duurzame inzetbaarheid zittend personeel/Leven Lang Leren

Door de grote dynamiek in technische functieprofielen en -vereisten is het wenselijk aandacht te hebben voor duurzame inzetbaarheid en employability van zittend technisch personeel²¹. Daarom wordt geïnvesteerd in aanbod in relatie tot Leven Lang Leren, niet alleen om de kennis en vaardigheden van zittende werknemers zoveel mogelijk te laten aansluiten op de actuele kwalitatieve vraag, maar ook om de eventuele overstap of tussenstap van baan en sector te vergemakkelijken ('van werk naar werk'). In de samenwerking is dan ook aandacht voor het flexibel houden van de werknemer op de arbeidsmarkt door LLL (Leven Lang Leren): de campus heeft niet alleen aandacht voor jongeren op school; ook zittend technisch personeel zal moeten worden bijgeschoold.

Naast aanbodontwikkeling voor zittend personeel, maar ook om werklozen om te scholen, kan de campus ook initiatieven en activiteiten ontwikkelen dan wel stimuleren betreffende het vergroten van de bereidheid van werkgevers om ruimte te bieden aan werknemers om te leren (vergroten leercultuur bij bedrijven).

House of Skills is een MRA-initiatief die veel van bovenstaande doelstellingen in het kader van LLL wil realiseren²². Het is het leer-, experimenteer- en matchingscentrum voor met name de werkende beroepsbevolking in het middensegment van de arbeidsmarkt in de Metropoolregio Amsterdam. Werkgevers, vakbonden, overheden en het onderwijs werken samen met als doel dat:

- a. mensen zelf de regie nemen over hun arbeidsmarkttoekomst, waarbij een 'leven lang leren' centraal staat,
- b. bedrijven kunnen aangeven in welke richting zij omscholing nodig vinden en welke beroepen kansrijk zijn.

House of Skills maakt daarbij zoveel mogelijk gebruik van het aanbod van campussen en stimuleert aanbodontwikkeling zonodig.

Versnellen werk naar werk

Toename van de dynamiek op de arbeidsmarkt door een steeds veranderende economie en innovatie, maakt een vlotte overstap van de ene naar de andere baan nodig. Intersectorale mobiliteit is van steeds groter belang: 'slechts' de helft van de technisch opgeleiden werkt in een technisch bedrijf. De andere helft werkt bijvoorbeeld in de zorg, het onderwijs of bij de overheid. Het aantal technici in niet-technische arbeidsorganisaties is bovendien groeiende. Sectorfondsen spannen zich daarom in voor intersectorale mobiliteit. In de MRA-regio zet ook House of Skills in op deze intersectorale beweging.

Leven Lang Leren is voorwaarde voor duurzame inzetbaarheid waarbij regionale alumni-programma's de overstaptijd van werknemers tussen verschillende beroepen c.q. banen en

²¹ Ook in de Human Capital Agenda van de Amsterdam Economic Board wordt aangegeven dat de employability van de beroepsbevolking moet worden verhoogd (programmaliijn 4).

²² <http://www.metropoolregioamsterdam.nl/economie/house-of-skills>

sectoren vergemakkelijkt. Het vergroten van de toegankelijkheid van scholingsmogelijkheden en versterking van de leercultuur bij werkgevers en wellicht bij bepaalde groepen van werknemers zijn daarbij de mogelijke aandachtspunten in de campus, zoals bijvoorbeeld:

- Doorontwikkeling van de opleidingsbehoefte van zittend personeel;
- Ontwikkeling van aanbod (bij)scholingstrajecten voor zittend personeel in afstemming met aangesloten bedrijven;
- Vergroten van de toegankelijkheid van de kennis- en opleidingsstructuur voor ZZP-ers en ander flexibel personeel.

Bevorderen inclusieve arbeidsmarkt

Een inclusieve arbeidsmarkt is een arbeidsmarkt waaraan iedereen, ook mensen met beperkingen, duurzaam kan deelnemen. Een aanpak voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt met goede voorbeeldprojecten met (boven)regionale impact is wenselijk. Het zou daarom goed zijn wanneer de campus aanbod ontwikkelt en toegankelijk heeft, specifiek gericht op doelgroepen met (enige) afstand tot de arbeidsmarkt, zoals onder meer:

- WW-uitkeringsgerechtigden met afstand tot de arbeidsmarkt;
- WWB-uitkeringsgerechtigden met afstand tot de arbeidsmarkt;
- Niet-uitkeringsgerechtigden zonder baan met afstand tot de arbeidsmarkt;
- Doelgroepen Participatiewet (Wajong/SW-populatie, statushouders);
- Ouderen met lager- of middelbaar opleidingsniveau.

Het aanbod kan bestaan uit bijvoorbeeld omscholings- en bijscholingsproducten, ondersteuningsstructuren en/of afspraken van bedrijven die zijn aangesloten bij de campus.

7. Focus op thema's

Eén of meer van bovenstaande doelen en uitgangspunten kunnen worden uitgewerkt in onderdelen gericht op minimaal een van de volgende thema's. Onderdelen kunnen ook op andere thema's worden gericht, zolang deze maar zijn gericht op versterking van de samenwerking en de inhoudelijke doelen niet strijdig zijn met deze visie.

A. Samenwerking onderwijskolom

Er wordt ruime aandacht gegeven aan structurele samenwerking (netwerk) in de verticale onderwijskolom, zo mogelijk van primair tot en met hoger onderwijs. Talentontwikkeling en enthousiasmering voor techniek en technologie begint immers in het basisonderwijs. De samenwerking in de verticale kolom kan zich richten op één of meer van de volgende onderwerpen (draagvlak is daarbij evident):

- Doorstroom PO-VO-MBO-HO, doorlopende leerlijnen (keuzedelen/keuzevakken)
- Beroepen-/loopbaanoriëntatie (uitvalbeperking)
- Techniekpromotie, imagooversterking, beeldvorming
- Kennisuitwisseling en afstemming van aanwezige initiatieven

Samenwerking met basisonderwijs

Het is goed wanneer kinderen in een vroeg stadium in aanraking komen met techniek en technologie. De campus werkt dan ook bij voorkeur samen met besturen/scholen voor basisonderwijs. Er zijn al veel initiatieven en producten voor het basisonderwijs ontwikkeld. Denk aan bijvoorbeeld de PET-evenementen, de activiteiten van het Expertisecentrum voor Wetenschap en Techniek en de Techniekcoaches van TechniekTalent.nu. Daarop wordt zoveel mogelijk aangesloten.

Projectactiviteiten kunnen bestaan uit bijvoorbeeld ondersteuning en professionalisering van leerkrachten, bedrijfsbezoeken en gastlessen van bedrijven, promotie-/imagoactiviteiten enz..

vmbo-mbo samenwerking

Eén van de belangrijkste onderwerpen/prioriteiten in de verticale onderwijskolom is samenwerking tussen het vmbo en het mbo via de campussen. Door aard en inhoud is bovenregionale samenwerking bij voorkeur gericht op:

- het stimuleren van doorlopende (technische) leerlijnen van het vmbo (inclusief mavo/TL) naar het mbo in de regio en meer doorstroom van vmbo naar mbo-techniek;
- het bevorderen van de beschikbaarheid van opleidingsvoorzieningen zoals gemeenschappelijke werkplaatsen;
- kennisuitwisseling, uitwisseling docenten en praktijkopleiders tussen VMBO's en ROC's in de campussen, netwerkvorming.

Een en ander is mogelijk door bijvoorbeeld activiteiten op het vmbo te organiseren die de beeldvorming rondom technische beroepen beïnvloeden, of activiteiten die de beroepskeuzevoorlichting sterker maken zoals in het Boardprogramma Human Capital 2014 – 2020 via de LOB-trajecten wordt bepleit en via Masterplan Techniek Amsterdam wordt vorm gegeven. Het kan ook door een gemeenschappelijk aanbod aan het vmbo van beroepsgerichte keuzevakken door de bedrijfsopleidingen en/of omliggende ROC('s). Bedrijfsopleidingen ondersteunen al (in samenwerking met een ROC) het vmbo door het aanbieden van keuzevakken en gastlessen. Uitvoering van praktijkopleidingen van het VMBO door opleidingsbedrijven is echter lastig gezien de beperkte leerlingenaantallen en de afstanden tot de opleidingswerkplaatsen. Tevens wordt vermeld dat de technische opleidingsbedrijven reeds intensief met elkaar en met de ROC's samenwerken als het gaat om werving en opleiding van leerlingen en acties richting toeleverende VMBO-scholen. Onderliggend vraagstuk is de mogelijkheid en efficiency in bovenschoolse samenwerking, bij voorkeur alle ROC's met alle VMBO's. Door: 1) demografische ontwikkelingen, 2) de beeldvorming over technische carrières en daarop gebaseerde beroepskeuze, 3) bekostigingsvraagstukken van technische onderwijsvoorzieningen en 4) een afnemend technisch lerarenkorps, is samenwerking en verdeling van de 'schaarste' van belang om voor het bedrijfsleven regionaal onderwijs op alle niveaus te behouden.

Inzicht is nodig waar in de regio werkplaatsen, hetzij in scholen, bij grote bedrijven of bij opleidingsbedrijven, bestaan en waar deze nog niet bestaan. Vervolgens kunnen daar passende leerlijnen binnen de technische profielen aan worden gekoppeld. Daaropvolgend zal overleg tussen

de betreffende bedrijfsopleiding(en), ROC en vmbo's leiden tot de ontwikkeling van aanbod door de betreffende bedrijfsopleider dan wel ROC, indien het specifieke aanbod nog niet bestaat.

Op dit moment worden de mogelijkheden voor een RIF-vmbo van rijkswege verkend. Waar mogelijk wordt vanuit de provincie aansluiting met het RIF-mbo gezocht zodat het netwerk rondom de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt verder kan worden versterkt.

mbo-hbo samenwerking

Naast aandacht gericht op het basisonderwijs om kinderen te enthousiasmeren voor techniek en technologie en samenwerking tussen vmbo-avo/mbo is samenwerking met het hoger beroepsonderwijs een belangrijk aandachtspunt. Het steeds nijpender tekort aan hbo-opgeleide technici in Noord-Holland, maakt het noodzakelijk dat de doorstroom vanuit het middelbaar beroepsonderwijs maar ook uit het algemeen voortgezet onderwijs wordt bevorderd. Daarnaast is doorstroom van mbo-hbo via de AD's ook van wezenlijk belang. Een en ander kan op meerdere manieren. Voorbeelden zijn:

- Promotie en (beroepen)voorlichting;
- Aanbodontwikkeling van doorlopende leerlijnen;
- Kennis- en materialenuitwisseling;
- Gemeenschappelijk gebruik van techniekpractica;
- Uitwisseling van studenten/leerlingen/docenten.

In de praktijk zien we al dat de samenwerking tussen het mbo en het hbo steeds sterker wordt. Zo is binnen het Masterplan Techniek reeds een leerlijn mbo-hbo Bouwkunde, Engineering en Design en Aviation-techniek ontwikkeld en een zogenaamde kopklas havo in Zuid Kennemerland van start gegaan. Ook de bouwsector heeft aandacht voor het HBO met name door de vorming van dual HBO waarbij leren wordt gecombineerd met werken bij een bouwbedrijf.

Specifiek voor Noord-Holland Noord geldt de situatie dat daar sprake is van slechts één hogeschool. De regionale functie (sociaal, economisch en onderwijskundig) van deze hogeschool heeft de aandacht van de provincie. De hogeschool kan nog sterker verbonden zijn met de opgave in de regio op het gebied van toepassen van duurzame energie innovaties, agribusiness en mariene offshore activiteiten (al dan niet ondersteund met datascience). Onderdeel van de visie vormen daarom ook projecten en activiteiten die bijdragen aan 1) de vraaggerichtheid, de aantrekkelijkheid en het onderscheidend vermogen van het hoger onderwijs voor studenten en bedrijven en 2) projecten die de verbinding bevorderen van het aanwezige hogere technisch onderwijs met het (technisch) bedrijfsleven in de regio. Doel blijft de arbeidsmarkt voorzien van voldoende en goed opgeleide vakmensen.

B. Beeldvorming/LOB

De beeldvorming rondom technische beroepen is vaak negatief. Vuil en zwaar werk, een laag salaris, altijd in een blauwe overall moeten werken en nachtdiensten draaien, is het overheersende beeld dat veel ouders en kinderen hebben bij technische beroepen. Dat beeld komt niet overeen met de

werkelijkheid, maar is wel een belangrijke oorzaak van de beperkte instroom in technische beroepsopleidingen.

Vanuit het bedrijfsleven en onderwijs is de behoefte naar voren gekomen te onderzoeken of via campusvorming de negatieve beeldvorming kan worden doorbroken. Activiteiten en initiatieven die worden gericht op beeldvorming en het imago van techniek en technische beroepen, kunnen daardoor van meerwaarde zijn. Echter, er zijn al vele lokale, regionale en landelijke initiatieven gericht op promotie van techniek(onderwijs) en verbetering van het imago. Inbedding van bestaande activiteiten is derhalve wenselijk. Voorgenomen activiteiten dienen daarnaast aantoonbaar effectief, aanvullend en afgestemd te zijn op bestaande initiatieven in de regio.

C. Crossover agenda

Techniek en technologie wordt steeds meer toegepast in andere niet-technische sectoren. Het is niet voor niets dat is geconstateerd dat het aantal technische banen in niet-technische sectoren in Noord-Holland substantieel toeneemt. Door allerlei technologische ontwikkelingen en toepassingen worden huidige maatschappelijke uitdagingen aangepakt. Denk bijvoorbeeld aan domotica in de gezondheidszorg, zelfrijdende auto's om het fileprobleem op te lossen of robotica in de landbouw. Dergelijke crossovers tussen techniek en technologie, innovatie en andere sectoren worden daarom steeds belangrijker. En dat is goed, niet alleen voor de samenleving maar ook voor de economie. Niet alleen de arbeidsmarkt c.q. het bedrijfsleven maar ook de samenleving heeft een toenemende behoefte aan geschoold personeel met een bredere kijk op techniek en technologie en technologie. Hoe groot die behoefte precies is of zal worden binnen enkele jaren, is voorsnog niet bekend. Duidelijk is alvast wel dat door crossovers werkgelegenheid wordt geschapen, mobiliteit en inzetbaarheid wordt verhoogd, de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt verbetert en de veerkracht van de economie wordt versterkt.

Crossovers in het onderwijsaanbod bestaan nog heel beperkt maar crossover-onderwijsaanbod dat samen met het bedrijfsleven is ontwikkeld, draagt bij aan meer zicht op en ontwikkeling van nieuwe (toekomstige) beroepen en de betekenis daarvan voor het onderwijs en de vereiste vaardigheden en kennisniveau van de werknemer. Een hernieuwd werknemersprofiel leidt uiteindelijk naar aanpassingen in kwalificatiedossiers.

Crossovers in het onderwijsaanbod vormen bovendien een nieuwe manier om de huidige generatie van leerlingen in het vmbo en mbo te interesseren voor techniek en technologie en technologische toepassingsmogelijkheden. Leerlingen zullen dan wel op school kennis moeten maken met een of meerdere crossovers.

Samenvattend: aandacht voor crossovers is belangrijk om de volgende redenen:

- Het is een mogelijke oplossing voor allerlei maatschappelijke problemen;
- Het houdt de (internationale) concurrentiekracht op peil;
- Het creëert nieuwe banen;
- Het bevordert de kwalitatieve aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
- Het kan meer leerlingen enthousiast maken voor techniek;

- Vakkennis van docenten wordt onderhouden en verder ontwikkeld;
- Mobiliteit en inzetbaarheid van technisch medewerkers wordt groter.

Ontwikkeling van een mbo opleiding/keuzedeel in een bepaalde crossover heeft daarom meerwaarde. Ook het hoger beroeps- of wetenschappelijk onderwijs kan hierin een rol nemen. Een lesprogramma in het vmbo behoort uiteraard ook tot de mogelijkheden. U kunt onderzoek doen naar de vraag hoeveel werknemers met bepaalde 'crossover'-vaardigheden in de regio nodig zullen zijn en welke eisen, kennis en skills dat aan de sectoren en werknemers stelt. Naast de arbeidsmarktvrage geeft u aan waarom de betreffende crossover van belang is voor toekomstige beroepen of sectoren.

Tevens zal er idealiter sprake moeten zijn van een doorlopende leerlijn van de crossover vanuit het (v)mbo naar vervolgonderwijs. In dit verband wordt momenteel een pilot uitgevoerd op een Hoornse vmbo-instelling met een lesprogramma voor het keuzevak robotica dat met ondersteuning van OOM en OTIB is ontwikkeld. Het programma is beschikbaar voor andere vmbo-instellingen.

Tot slot wordt het belang opgemerkt van een goede samenwerking met andere campussen (en bedrijfsopleidingen) bij de ontwikkeling van crossover-onderwijsinhoud en de uitwisseling van kennis met betrekking tot een crossover-agenda.

D. Duurzaam bouwen

Duurzaam (ver)bouwen betekent dat gebouwen ontwikkeld en gebruikt worden met respect voor mens en milieu²³. De uitdaging is om per bouwproject een rendabel evenwicht tussen ontwerp, leefbaarheid en duurzaamheid te creëren. Het gaat hierbij om:

- energiebesparing;
- gebruik van duurzame materialen die lang meegaan en op een milieuvriendelijke wijze zijn geproduceerd;
- een gezond binnenmilieu door bijvoorbeeld goede ventilatie en verlichting;
- comfortabele en leefbare gebouwen;
- levensfasebestendigheid (o.a. domoticavoorzieningen);
- duurzaam slopen, waarbij materialen opnieuw worden gebruikt (hergebruik en recycling);
- verantwoord watergebruik.

Publiek-private samenwerking gericht op duurzaam bouwen wordt toegejuicht. Aanbodontwikkeling van een mbo-opleiding/keuzedeel al dan niet in combinatie met een bepaalde crossover heeft de voorkeur. Een lesprogramma in het vmbo behoort uiteraard ook tot de mogelijkheden. Naast de arbeidsmarktvrage wordt tevens aangegeven welke gevolgen duurzaam bouwen heeft voor de toekomstige arbeidsmarkt. Tevens zal er idealiter sprake moeten zijn van een doorlopende leerlijn van de crossover vanuit het (v)mbo naar vervolgonderwijs.

De opleidingsbedrijven voor met name de bouw en installatietechniek besteden al veel aandacht aan duurzaam bouwen. Initiatieven worden echter geconfronteerd met hoge aanloopkosten en zijn

²³ Definitie van: Kenniscentrum Duurzaam Bouwen.

daarom afhankelijk van subsidies. Ook is duurzaam bouwen onderdeel van het programma van de Vakschool Technische Installatie.

E. Duurzame Energie, van wind, uit water en groen

Noord-Holland is grotendeels omringd door water. Zo ligt een groot stuk van de Noordzeekust in Noord-Holland en hebben we met Amsterdam, IJmuiden en Den Helder (inter)nationaal concurrerende (zee)havens. Ontwikkelingen in groene, blauwe en windtechniek en duurzaamheid hebben nu en op termijn gevolgen voor de benodigde beroepsopleiding(en) en het onderhouden en omscholen van de al aanwezige beroepsbevolking. Zo is de verwachting dat technisch personeel voor het inrichten en onderhouden van de windparken voor de kust op termijn te kort gaat schieten, zowel in aantal als in kwaliteit. Ook rond innovaties om energie uit groene (rest) bouwstoffen te halen dan wel uit water en wieren zal het zelfde gaan spelen. Aandachtspunt bij nieuwe ontwikkelingen is dat ze worden benut om de arbeidsmarkt om te vormen en extra spanning (druk) op de tekorten trachten te voorkomen door goede afstemming. Een triple helix organisatie van de sector en het werkveld zijn van belang om de aansluiting arbeidsmarkt-onderwijs en het begeleiden van werk naar werk zo flexibel mogelijk te houden.

Vanuit bovenstaande overwegingen passen binnen de visie (kustbrede) projecten, die zich richten op nieuwe (campus-)samenwerkingsverbanden tussen ondernemers, onderwijs en overheden ten behoeve van de benodigde leerlijnen in het (V)MBO en bij voorkeur doorgaand naar het HBO. Niet alleen voor het initieel onderwijs, maar ook met een duidelijke relatie met het onderhouden van de vakkennis bij bedrijven en lerarenkorps.

Ter afsluiting

Uiteindelijk is het wenselijk dat regio-specifieke MBO-campusvorming rond techniek en technologie met elkaar wordt verbonden door:

- verbinding op inhoud van innovatieve onderwijscombinaties tussen (MBO-) instellingen;
- verbinding en aanbodontwikkeling vanuit de belangen van betrokken bedrijven bij elke MBO-campus;
- versteviging van de netwerkvorming tussen de aanwezige MBO-instellingen in Noord-Holland;
- bevordering en versterking van samenwerking met en tussen VMBO's en VMBO's en MBO's;
- bevordering van (technologie) netwerkvorming van alle betrokken onderwijsinstellingen in het Primaire Onderwijs;
- verbinding van (technische opleidingen) van HBO en WO-instellingen aan de diverse campussen;
- bevordering van netwerkvorming tussen alle (onderwijs) partijen in een 'technologie kennis- en netwerkverband).

8. Financiële kaders

Financiële middelen bestemd voor verbetering van de aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs via (MBO) campusvorming, zoals in deze visie neergelegd, kunnen beschikbaar worden gesteld door onder meer:

A. De provincie Noord-Holland

De provinciale middelen bestemd voor verbetering van de aansluiting Arbeidsmarkt en Onderwijs via (MBO) campusvorming, zoals in deze visie neergelegd, zijn begrensd door:

1. het beleid zoals dat in de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt 2016-2019 is vastgesteld en
2. de middelen die hiervoor tot en met 2019 via de provinciale begroting beschikbaar komen.

Samengevat gaat het tussen 2016-2019 in totaal om € 1.4 miljoen, waarvan inmiddels ca. 0,4 miljoen is belegd bij of uitgegeven aan lopende ontwikkelingen in campusvorming. Deze ontwikkelingen hebben mede input gevormd voor de voorliggende visie. Het gaat om:

- Hilversumse Media Campus (onderhoud vakmanschap volwassenenonderwijs)
- Take 5, mediatechnologie (initieel onderwijs)
- Smart Makers Education
- Vakschool Technische installateurs
- Green Power House (MBO-WO connectie)
- Techport Marktplaats (vacatures)bedrijven, gastcolleges, stages en leerwerkplekken.

Daarnaast zijn er middelen gereserveerd voor ontwikkelkosten en communicatie en de inzet van de Kenniswerkplaats NHN op de thema's Mariene- Offshore-water, Energie-, Agri-, en Duurzame bouw.

De cofinanciering bij RIF-MBO-aanvragen uit de eerdere campusregeling van de provincie (2013/14), betrof niet meer dan 5% van de totale projectomvang (inclusief inkind). Ook bij gewenste ontwikkelingen die nu in deze visie zijn aangedragen, verwacht de provincie cofinanciering. Afhankelijk van de mogelijkheden om aan te sluiten op andere financieringsbronnen, waaronder de RIF-MBO, loopt dat op van 5 tot 50% van de te maken ontwikkelkosten. Net als bij de RIF-MBO-aanvragen zullen projecten duurzaam moeten zijn doordacht en binnen 4 jaar gedragen kunnen worden door de betrokken partijen buiten de provinciale overheid.

Vanaf het moment van vaststellen van deze visie is er vanuit de provincie minimaal € 1 miljoen beschikbaar tot en met 2019. Mochten er voor die tijd onvoldoende passende en uitvoerbare plannen ontwikkeld kunnen worden, dan vallen de middelen vrij voor hernieuwde afweging van inzet (door een nieuw provinciaal bestuur).

B. PEMRA A+O

Uiteraard zijn ook andere budgetten beschikbaar zoals bijvoorbeeld van PEMRA Arbeidsmarkt en onderwijs. Voor de periode 2017-2021 gaat het om € 400.000 per jaar, waarvan € 175.000 per jaar voor House of Skills is ingezet en € 225.000 per jaar resteert voor (campus)ontwikkelingen.

9. Aanvraag en beoordelingsproces voor projecten

In haar Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt heeft de provincie aangegeven dat zij ten behoeve van de campusvorming met het veld een instrumentarium wil ontwikkelen dat aansluit op de

behoefte van de partijen in het veld om met campusvorming de aansluiting van Arbeidsmarkt en Onderwijs te verbeteren.

Na een start hiertoe is als eerste door partijen uit de 3 O's aangegeven dat essentieel onderdeel van dat instrument(arium) een visie op de aansluiting A&O zou moeten zijn. Als tweede is aangegeven dat een zekere mate van maatwerk in de projecten wenselijk zou moeten zijn. Op basis van die visie kunnen plannen en afwegingen beoordeeld worden in relatie tot de gestelde doelen en onderkende ontwikkelingen.

Zodra deze visie is vastgesteld door de provincie Noord-Holland vormt ze de inhoudelijke toetssteen voor de toekenning van financiële middelen vanuit de provincie voor deze coalitieperiode. Dit geldt ook voor RIF-aanvragen in de 2^e periode van 2017 e.v.. Daarmee kiest de provincie Noord-Holland er voor om geen subsidieverordening met het veld op te stellen, maar de projecten die partijen formuleren direct vanuit haar begroting te faciliteren: subsidies buiten uitvoeringsverordening.

In principe kan elke partij uit de triple helix rond de aansluiting technische Arbeidsmarkt en MBO-onderwijs een project in dienen om in aanmerking voor subsidie van de provincie te komen. In elk project moet sprake zijn van de verbinding van de O's in die Triple Helix. In ieder geval zal in deze periode steeds een ROC deelnemen aan het project die de visie heeft kunnen onderschrijven. In de aangedragen visie-elementen staat verbinding centraal, dat betekent ook dat projecten waaraan meerdere ROC's meewerken de voorkeur hebben boven degene die zijn opgebouwd rond één ROC.

Als tweede is door de provincie aangegeven dat de visie en de betrokken partijen ook leading zijn in de toekenning van de beschikbare middelen. Dat betekent dat de partijen vanaf nu steeds in gezamenlijkheid adviseren of een project in aanmerking komt voor (co)financiering vanuit de beschikbare middelen en daarmee een veronderstelde bijdrage levert aan de realisatie van deze visie. Aangezien voorliggende visie draagvlak geniet bij betrokken partijen – ze is immers door deze partijen onderschreven - zal de provincie deze partijen om advies vragen over de ingediende projecten. Voor de RIF-aanvragen voor techniek en technologie blijft ook de adviesfunctie van de TechniekRaad Noord-Holland in tact, maar komen dus ook de andere betrokken partijen in deze visie voor advisering in beeld. Voor dat bredere advies op alle projecten zal vanuit praktisch overwegingen een kleinere advies- c.q. beoordelingscommissie worden samen gesteld op basis van evenredige vertegenwoordiging van onderwijs, overheid en bedrijfsleven uit de groep, zoals die nu hun inbreng aan deze visie hebben geleverd. Ook projecten die door een partij worden ingediend bij de provincie, zullen aan de genoemde adviesgroep worden voorgelegd op betekenis voor de realisatie van deze visie.

10. Partijen in de visie voor Noord-Holland op de aansluiting Arbeidsmarkt & Onderwijs

De volgende vertegenwoordigers van ondernemers, onderwijspartijen en overheden hebben via het provinciale Campusoverleg XL op 30 januari 2017 bijgedragen aan de totstandkoming van voorliggende visie:

- Alle ROC's en AOC in Noord-Holland
- Enkele VMBO's uit Noord-Holland
- Platform Bèta Techniek
- Expertise centrum Wetenschap en Techniek
- Tetric, o.a. Heerhugowaard
- Installatietechniek Noord-Holland
- St. Talent voor Techniek
- Bouwmensen, Haarlemmermeer
- (adviescommissie) TechniekRaad Noord-Holland
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

De volgende organisaties hebben voorliggende visie formeel onderschreven:

- TechniekRaad Noord-Holland
- Koninklijke Metaal Unie
- FME
- Bouwend Nederland
- Uneto-VNI
- ROC van Amsterdam
- ROC Nova College
- ROC Regio College
- ROC de Kop van Noord-Holland
- AOC Clusiuscollege
- Inholland Alkmaar
- Universiteit van Amsterdam/Hogeschool van Amsterdam
- Green Campus Amsterdam
- De MRA-werkgroep A&O
- Bestuurlijk AfstemmingsOverleg Noord-Holland Noord
- Regionaal Platform Arbeidsmarkt NHN